

Naš tedenik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

10. LETO / STEVILKA 46

V CELOVCU, DNE 13. NOVEMBRA 1958

CENA 1.50 SILINGA

Tako ne bo šlo

Nemogoči položaj in zmeda v koroškem šolstvu se kaže vsak dan jasneje.

Naenkrat smo slišali iz Dunaja nove glavo-Državni poslanec dr. Weissmann, ki ni ravno znan kot prijatelj Slovencev, je v proračunski debati povedal, da prosvetni minister dr. Drimmel slej ko prej zastopa mnenje, da dvojezični pouk ne zmanjšuje učnega uspeha. Prosvetni minister dr. Drimmel se je končno tudi sam oglašil k besedi in povedal koroškemu šovinistom nekaj ostrih. Napovedal je v svojem govoru inspekcijo koroških ljudskih šol. Sicer smo pred leti itak imeli v Selah inspekcijo dvojezične šole po sekcijskem šefu dr. Vogel-sangu, ki se je o uspehu te dvojezične šole zelo pohvalno izrazil in izrekel tudi tamošnjim učiteljem polno priznanje. Dr. Drimmel je v svojem govoru še posebno naglasil obveznost, ki jih ima Avstrija v zadevi slovanskih manjšin na tej strani »Železne zavese«. Dejal je, da bi bilo dobro za Avstrijo, za Evropo in za ves svobodni svet, če bi Avstrija glede manjšin z dejanji svetila kot zgled tudi skozi »železno zaveso«.

Poznamo stvarno gledanje g. ministra na koroško šolsko vprašanje že iz leta. Čudimo se pa, da se je g. minister v svojem lanskoletnem osnutku vdal pritisku ravno koroške OeVP in sprejel njen predlog, ki nikakor ne more rešiti tega vprašanja. Če bi bil g. minister vsaj bil svojim ljudem v koroški OeVP letos spomladi povedal tako jasno resnico o dejanskem položaju, bi verjetno ne prišlo do take napelosti v deželi, kakor jo je izzval septembrski odlok deželnega glavarja.

Na drugem mestu današnjega lista poročamo o otvoritvi nove šole pri Božjem grobu. Če preberete tisto poročilo, ne boste mogli verjeti, da je isti deželni glavar izdal in podpisal odlok, po katerem je bil sprožen masivni naval na vsakega posameznika iz politične, gospodarske in upravne strani. Po šolah je zmeda popolna. Vsaka šola je tip zase. Odlok sledi odloku. Minuli teden so bile zavržene vse nove prijave za pouk slovenščine oziroma so bili zavrženi vsi preklici svoječasni odjav. Ta teden je izšel zopet z istim podpisom nov odlok, ki dovoljuje take prostovoljne prijave za pouk slovenščine.

Skoraj je minula četrtnina šolskega leta in učitelji še ne vedo, kako naj bi poučevali in šolska komisija, ki »rajža« od šole do šole, tudi ne more rešiti te uganke.

Verjetno pa bodo sedaj zadovoljni vsi oni gospodje, ki si želijo za svoja podjetja iz južne Koroške pomožnih in cenjenih delavcev, da bi se tudi naprej bogatili ob žuljih teh »manjvrednih«. Vsak, ki hoče dobro ljudstvu, mora skrbeti, da se mladina uči čim več, in ne čim manj. Pri nas na Koroškem pa so se morali starši pod političnim in gospodarskim pritiskom, katerega je — kot slišimo — gospod deželni glavar tudi v svojem govoru pri Božjem grobu javno priznal, odločiti za to, da bodo njihovi otroci manj znali.

Tako na Koroškem pojmujejo pot v novo združeno Evropo, takšno je gledanje na enakopravnost dveh narodov v deželi.

Zmotili pa so se vendar v svojih računih, ker je naša domovina le v sredi Evrope in izžareva svoje dobre in svoje slabe stvari na zapad in na vzhod. Če je mogoče ob zadnjih dogodkih tudi ena izmed teh strani prikimala, pa najsi bo iz katerega koli vidika, je druga stran svoje televizij-ske aparate tem močnejše odprla in dala razumeti svoje stališče ob postopanju s paragrafi državne pogodbe tudi zvezni vladi. Le tako moremo razumeti streznjenje vladnih krogov na Dunaju in na Koroškem.

Eno pa ostane jasno nam vsem: Besede ostanejo besede in tisti, ki je bil tolikokrat varan, kakor smo bili varani koroški Slovenci, bo verjel le dejanjem Takih dejanj, katerim bi smeli zaupati, pa do danes vladnih krogov v deželi in državi še niso storili.

Politična bomba na Berlin

Sredi pogajanj o ustavitvi atomske oborožitve, o katerih poročamo v »Političnem tednu« na 2. strani, je padla nova politična bomba in sicer na Berlin. Utegne se izkazati za prav tako nevarno kot atomska.

Sovjetski ministrski predsednik Hruščev je na sprejemu na čast Poljaku Gomulki izjavil, da bi bilo »prav«, ako bi sovjetske oblasti svoj del Berlina izročile v upravo »Demokratski nemški republik«, kot je uradni naslov vzhodnonemške satelitske države, ki so jo ustanovili v njihovi zasedbeni coni Nemčije. Pozval je, da tudi zapadne velesile izročijo tej »nemški vladi« svoje predele Berlina.

Je to brez dvoma spet nov poskus Sovjetske zveze, da izrine zapadne velesile iz Berlina, ter ga spravi pod izključno oblast svojih zvestih vzhodnonemških satrapov. Že leta 1948 je Sovjetska zveza poskusila spraviti zapadne sile iz Berlina s tem, da jim je zaprla vse dovozne poti, ki so vodile prek njihove zasedbene cone, oz. vodijo sedaj preko komunistične Vzhodne Nemčije.

Slišati je že tudi rožljanje z orožjem. Vzhodnonemški radio je razširil izjavo Hruščeva, da bodo države Varšavskega pakta »izpolnile svoje obveznosti do Vzhodne

Nemčije, ako bi jo zapadne sile izzivale.« Pri stavljanju stvari na glavo so komunisti že od nekaj bili mojstri.

Državne pisarne v Bonnu, Londonu, Parizu in Washingtonu so izjave Hruščeva z veliko zaskrbljenostjo vzele na znanje in takoj odgovorile, da nameravajo za vsako ceno držati svoje postojanke v nekdanji nemški prestolnici, ki gre znova burnim časom nasproti. Prihodnji tedni bodo pokazali s kakšnimi sredstvi namerava Sovjetska zveza topot lotiti zapadnjakov in kako daleč bo šla. Topovi pri Quesnoju še sicer vedno grmijo, a zasenčili so jih mnogo nevarnejši oblaki nad Berlinom.

Dočim so komunistični oblastniki v vzhodnonemškem Pankowu dobre volje, pa je Gomulka kljub izredni prijaznosti s strani sovjetskih gostiteljev v Moskvi ves čas kazal zaskrbljen obraz. Zadeva z Berlinom je pokopala pomirjevalne načrte njegovega zunanjega ministra Rapackega, ki je prav za časa Gomulkovega bivanja šel v skandinavsko državo, da preko njih vpliva na zapadne sile in jih pripravi do sprejema njegovega načrta o brezatomski coni v Evropi, ki bi med drugim razrahljale tudi za poljske občutke nekoliko pretesni »bratski objem« Sovjetske zveze s Poljsko.

Nobelova nagrada katoliškemu menihu

Posebni odbor norveškega parlamenta za Nobelove mirovne nagrade je sklenil, da si jo je v letu 1958 zaslužil belgijski menih pater Pire kot priznanje za njegovo delo v prid beguncem po drugi svetovni vojni.

Pater Pire se je rodil leta 1910 v Dunantu v Belgiji. Po končanih šolah je stopil v dominikanski red ter je živel v samostanu La Sartre v bližini Liègeja (Lüttich). Leta 1936 je dosegel doktorat iz filozofije. Družbene vede je nato študiral na katoliški univerzi v Louvainu, potem pa je poučeval filozofijo in družbene vede v učnih zavodih svojega reda. Med drugo svetovno vojno se je pridružil kot kurat upornikom proti nacističnim zasedbenim četam in je za svoje požrtvovalno delo dobil več visokih odlikovanj. Po koncu vojne se je posvetil skrbi za begunce, posebno za otroke brez staršev in za starce ter onemogle, ki jih prekomorske države niso hotele sprejemati zato, ker pač niso bili zmožni za težaška dela.

Protestna poslanica ameriških Slovencev

Narodni svet koroških Slovencev je prejel naslednjo poslanico iz Clevelanda (USA):

Na zborovanju zastopnikov slovenskih narodnih organizacij v Združenih Državah Amerike dne 26. oktobra smo z ogorčenjem sprejeli poročilo o novi odredbi koroškega deželnega glavarja g. Wedeniga proti slovenščini v šolah na Koroškem.

Zborovalci so odredbo soglasno obsodili kot krivično za Slovence in škodljivo za mirno in srečno sožitje med Korošci obeh narodnosti. Naročili so podpisanim, naj izzarijo Narodnemu Svetu koroških Slovencev globoko žalost nad krivico, ki se jim godi, obenem pa pri naših ameriških in mednarodnih ustanovah protest proti početu koroške deželne vlade in njenih organov, ki očitno tudi po vsej strašni preteklosti še ne upošteva, da je podlaga srečne bodočnosti enakopravnost, vzajemnost, prijateljstvo in medsebojno spoštovanje.

Slovenci smo in se zavedamo, da smo iste krvi. Odločno branimo isto stališče kot Narodni Svet koroških Slovencev. Kot Amerikanci pa smatramo, da je naša dolžnost, da opozarjamo naše državno tajništvo na krivice, ki se gode Slovincem na Koroškem, in

Doslej je že ustanovil šest »evropskih vasi« za begunce te vrste in je sredstva za u-stvaritev domov tem brezdomcem nabiral po vseh evropskih državah. V minulem oktobru je pater Pire obiskal Norveško in ga je univerza v Oslu povabila, da ima posebno predavanje o njegovi srčni zadevi. Pater Pire zna ne samo lepo govoriti, ampak je mož s smislom za praktično delo in je sam neutrudljiv delavec. Ko so mu sporočili vest o častni nagradi, je dejal, da ga odločitev norveške komisije zelo veseli, prav posebno zato, ker bo denar — okrog 1 milijon šil. — porabil za zgraditev novega begunskega naselja, ki bo nosilo ime »Anne Frank« po židovski deklici, ki se je dolgo časa med drugo vojno skrivala v neki kleti in pisala dnevnik, dokler je niso gestapovci izsledili in odvedli v koncentracijsko taborišče, kjer je umrla. Njen dnevnik se pa je ohranil in je po vojni izšel kot knjiga, ki je pretresla vest kulturnega sveta.

da opomnimo, da se člen 7 mirovne pogodbe na Koroškem še vedno ne izvaja.

Želimo Narodnemu Svetu koroških Slovencev popoln uspeh in vas pristržno pozdravljamo.

Predsedstvo narodnega zborovanja:

Ivan Prezelj, predsednik
Zdravko Novak, podpredsednik
Jakob Žakelj, podpredsednik

... in iz Anglije

Združenje »The Association of free Slovenes« (Slovenska pravda) v Londonu je pa imela pred kratkim zasedanje izvršnega odbora, na katerem se je bavila z razmerami na Koroškem in je s posebnim dopisom sporočila Narodnemu svetu koroških Slovencev svoje »ogorčenje nad nedavno odločitvijo koroške deželne vlade ter voljo, da po svojih močeh pripomore, da bi bila zapadna javnost točneje obveščena o zapostavljanju koroških Slovencev.«

- KRATKE VESTI -

Tretji poskus izstreliti raketno vozilo na Luno, se je minuli teden ponesrečil, ker je pogonska raketa odpovedala in je vesmirska raketa v višini 1600 km nad zemljo zgorelo, poročajo iz Cap-Canaverala (USA). Poskuse bodo nadaljevali.

Papež Janez XXIII. je poslal svoj posebni blagoslov kardinalu Stepincu in kardinalu Mindszentyju. V brzobjavkah obema cerkvenima knezoma je sv. oče dejal, da ga že zelo skrbi in žalosti, da nista mogla priti na njegovo kronanje.

Požar je popolnoma uničil mednarodno letališče v Bruslju (Belgija). Ogenj je nastal v kurilnici vremenoslovnega oddelka zaradi še nepojasnjene eksplozije in ga je veter naglo razširil na ostale zgradbe. V šestih urah je to veliko najmoderneje evropsko letališče postalo kup ruševin in pepela. Ognjeni zublji so sikali ponekod kar 50 metrov v nočno nebo. Uslužence letališča in potnike, ki so se tačas tam nahajali, so rešili s pomočjo helikopterjev (Hubschrauber).

Vojna v Alžiru stane letno 72 milijard šil., to je skoraj dvakrat toliko kot celotni avstrijski državni proračun, poroča pariški dnevnik »Le Monde«. Sedaj je v Alžiru okrog 750.000 francoskih vojakov. Pred kratkim je De Gaulle izjavil, da je v teku 4-letnega bojevanja bilo ubitih 7200 francoskih vojakov in 72.000 arabskih upornikov. Po mnenju izkušenih opazovalcev predstavljajo te številke le del resničnih žrtev, ki so mnogo višje. Od maja naprej pa francosko poveljstvo sploh ne objavlja več poročil o izgubah.

V Varšavi se vleče iz tedna v teden proces proti nekdanjemu Hitlerjevemu »gauleiterju« za Vzhodno Prosijo ter medvojnemu komisarju za dele Poljske in za Ukrajino. Obtožnica očita Kochu, da je pod njegovo vlado bilo ubitih 4 milijone oseb, predvsem Židov in Poljakov, ki so jih pobijali posebne »uničevalne skupine« ss-ovcev. Koch se izgovarja sedaj, da o vsem skupaj ni ničesar vedel, da so to njegovi podrejeni delali na lastno roko in pravi, da je on bil vedno dober človek, ki ni nikomur nič žalega storil. Ob polomu Hitlerjeve Nemčije je mož pobegnil v zapadno cono, kjer so ga angleške varnostne oblasti leta 1949 izsledile kot poljedelskega delavca in ga izročile poljski vladi. Minuli teden je državni tožilec predložil seznam prič, med katerimi so tudi ss-ovski oficirji, ki so izvajali Kochova povelja za uničevanje Židov in Poljakov.

Max Guffler se počasi spominja svojih umorov, med tem ko ga policija neprenehoma zaslišuje. Ko je pred nekaj dnevi policija zaprla 48-letnega trgovskega zastopnika, ki pa izgleda nekoliko mlajši, pod sumom, da je umoril Korošico Marijo Robas iz Ribnice na jezeru, še ni vedela, kako »težka riba« je zašla v njeno mrežo. Marijo Robas so 18. septembra letos našli mrtvo v Lakterbachu na Štajerskem.

Pri hišni preiskavi je policija našla obleke, okrasne in druge predmete, ki so pripadali 11 različnim ženskam. Izgleda, da je bil Guffler morilec cele vrste žensk, med njimi tudi več prostitutk, ki so v zadnjem času postale žrtev neznane morilske roke. Guffler je na Dunaju obiskoval kraje, kjer se zadržujejo ničvredne ženske, hodil z njimi tako dolgo, da se je spoprijateljil in si pridobil zaupanje, nato pa je te svoje »prijateljice« eno za drugo spravil v »boljši svet«, kot je hladnokrvno rekel pri zaslišanju. S pomočjo oglasov pa je po časopisih iskal ženske srednjih let, ki bi se radi omožile. Ženske, ki so Gufflerju odgovorile in z njim navezale stike, so svojo željo po pozni zakonski sreči morale plačati s prezgodnjo smrtjo.

Politični teden

Po svetu . . .

De Gaulle v alžirski slepi ulici

V Evropi so oči političnih opazovalcev še vedno vprte v Pariz, kjer pripravljajo ministrski predsednik in dejanski, zaenkrat še sicer »demokratični« diktator De Gaulle nove parlamentarne volitve, ki bi naj ustvarile delazmožen parlament, v nasprotju z dosedanjimi poslanskimi zbornicami, ki so bile razkosane na toliko strank in frakcij, da ni bilo iz njih moč sestaviti trajne vlade, pač pa je vsak čas vsaka izmed njih mogla obstoječo vlado zrušiti, kar so pridno delale. Da, to je bilo takorekoč edino uspešno delo poslancev, za kar so prejeli mastne plače.

Brez dvoma je, da bodo v Franciji tudi parlamentarne volitve v resnici demokratične, ko je bilo nedavno glasovanje za novo ustavo, ki je dala De Gaullu skoraj diktatorska pooblastila. Pač pa je v Alžiru zadeva popolnoma drugačna. Že glasovanje o ustavi se je odigralo pod bajoneti francoskih padalcev in je tako nastal pojem »alžirskih volitev«, kar pomeni nesvobodno glasovanje. Tudi sedaj izgleda, da ne bo nič drugače. Osvobodilni odbor upornih Arabcev je proglasil bojkot volitev in v resnici se res ugledni Arabci niso pustili kandidirati ter jih k temu De Gaullovi prijatelji niso mogli pregovoriti. Sedaj so kljub temu bile volilne liste z arabskimi kandidati vložene. (V novem francoskem parlamentu je predvidenih 45 sedežev za Arabce, čeprav je v Alžiru okrog 7 milijonov Arabcev ter to število ni v nikakem sorazmerju z mandati.) Toda arabski kandidati so nepomembne figure, poštni in železniški uradniki, aktivni in upokojeni podčastniki, ki so doslej vse svoje življenje služili Francozom in jim bodo prav tako pokorni tudi v novi funkciji. Alžir postaja slej ko prej najtežji oreh za de Gaulla, kajti uporniki so ponudbo za pogajanja odklonili. Če pa francoska vojska doslej ni mogla upora zatreti, ga v bodoče prav tako ne bo mogla.

Nasserjeva letala prekrizala ženitne načrte kralja Husseina

Prejšnji teden so ameriški vojski zapustili Libanon, a zadnji Angleži so se tudi vkrkali na ladje in odpuli. Z letalom pa je kmalu za njimi odšel »na dopust« v Evropo mladi jordanski kralj Hussein. Dočim Amerikanci in Angleže pri odhodu ni nihče nadlegoval, so pa Nasserjeva letala poskušala s strelji prisiliti Husseino letalo k pristanku v Siriji. Vendar jim je mladi kralj po sreči ušel nazaj domov. Notranje razmere v Jordaniji so se nekoliko ustalile, vendar pa je letalski napad opozorilo, da pod pepelom zunanega miru še vedno tli ogenj Nasserjevih spletk, kajti mladi kralj je njegov najodločnejši nasprotnik. Pravijo, da si je nameraval v Evropi poiskati tudi novo ženo, kajti od prejšnje se je pred osmimi leti ločil po mohamedanskem običaju. Napad sovjetskih Mig-ov pa mu je prekrizal ženitvene načrte v Evropi.

Sicer pa Nasserju zadnje čase njegova svetle ne gre tako v klasje, kot bi si on želel. V Bagdadu je iraški ministrski predsednik Kassem dal zapreti svojega namestnika, polkovnika Arefa še tisti dan, ko se je vrnil iz Kaira. Aref je veljal za najbolj odločnega pristaša Nasserja v Iraku. On je bil za to, da se Irak zedini z Egiptom, dočim hoče predsednik Kassem ohraniti državo samostojno. Ozadja arabske politike so pa precej zapletena in nam utegnejo pripraviti še marsikatero presenečenje.

Razgovor o ustavitvi atomskega oboroževanja

ki jih vodijo v Ženevi predstavniki Združenih držav, Velike Britanije in Sovjetske zveze, je minuli četrtek prekinilo sporočilo ameriške atomske komisije, da je prav v istem času Sovjetska zveza izvedla dve novi atomski eksploziji.

To sporočilo je sovjetske delegate v Ženevi prav posebno pa v New Yorku, spravelo v neprijeten položaj, kajti par dni prej je glavna skupščina Združenih narodov izglasovala resolucijo, ki poziva vse države članice, da z ozirom na začeto konferenco v Ženevi ustavijo atomske poskuse za nedoločen čas. Resolucija je bila izglasovana na ameriški predlog in proti volji Sovjetske zveze in njenih satelitov.

Sovjetski delegat je po izidu glasovanja

ostro protestiral proti »posiljevanju manjšine po večini« in nekateri politični opazovalci so celo mnenja, da je Sovjetska zveza z obema atomskima eksplozijama dala Zapadu vedeti, da se ne pusti z glasovanji v Združenih narodih pripraviti k popuščanju. Čez nekaj dni je sovjetska vlada potrdila resničnost sporočila ameriške atomske komisije, vendar ni niti z besedico poskusila opravičiti svojega postopanja, kar tudi govori za to domnevo. V Ženevi razgovori ne pridejo nikamor naprej, kajti predstavniki treh atomskih velesil sveta se kregajo še vedno o dnevnem redu, to je o čem se bodo prihodnje tedne kregali.

Kljub temu pa je bila Sovjetska diplomacija zaradi novih atomskih eksplozij v zadregi, in sicer zategadelj, ker so le-te v kričočem nasprotju z njeno propagando za »prepoved atomskih bomb« in podobno v teku zadnjih let. Tej propagandi so služile najrazličnejše organizacije in društva, kot »partizani za mir«, svetovni mirovni kongres, svetovni mladinski kongresi, sindikalne organizacije, pa tudi združenja raznih dobronametnih človekoljubnih naivnežev, ki so sovjetska miroljubna gesla jemali zares. V komunističnem tehničnem izrazoslovju se take baže ljudje imenujejo »kristna budala« in marsikdo je v zadnjih tednih res moral spoznati, da je bil budalo. Marsikdo pa je le še ostal.

. . . in pri nas v Avstriji

Proračunska debata z volilnim ozdajem

V državnem zboru še vedno divja naprejšnja borba v zvezi z novim proračunom. Pri tem ne gre toliko za usodo novega proračuna, o katerem sta se obe glavni stranki itak že sporazumeli in je zato gotovo, da bo izglasovan, temveč za glasove pri prihodnjih volitvah.

V zvezi z raznimi postavkami tega proračuna se je razvila burna debata med socialisti in poslanci Ljudske stranke, ki kljub volilnemu ozadju kaže, da položaj avstrijskega gospodarstva ni tako rožnat, kot to na zunaj zgleda.

»Kamitz dela preveč dolgov«

so zagnali vik socialisti. Podkancler Pittermann je pred nekaj dnevi izjavil, da se »še sedaj vidi«, kako zgrešena je Raab-Kamitzova finančna politika, potem ko je vsa leta z njo sodeloval. V zadnjih dvanajstih letih je vlada naredila polovico toliko dolgov, kot jih bo sedaj v kratkih dveh letih. Vse te dolgove bo pa v bodoče treba odplačevati. Socialisti zahtevajo, da bi morala OeVP pristati na zvišanje raznih davkov in pristojbin, kot n. pr. za elektriko, vozne na železnicah, torej v glavnem pri podjetjih, ki so podzavljena in jih imajo v rokah socialisti. Na ta način bi bil primanjkljaj znatno zmanjšan in se državi ne bi bilo treba tako zadolževati.

»Če bi socialisti bolje gospodarili«

odgovarjajo pri OeVP, potem ne bi bilo treba delati dolgov, kajti po njihovem mnenju je gospodarstvo v podzavljivih podjetjih slabo. Če bi bile te industrije v privatnih rokah, bi lahko njih dobičke obdavčili in tako dobili nove vire državnih dohodkov. Prav posebno pa zamerijo socialistom, da so celo proti izdajanju »ljudskih delnic«, katerih izkupiček bi naj kot svež denar dotekal v podzavljena podjetja in

Njihova sramota

»Družina«, verski list, ki ga izdaja apostolski administrator za Slovenijo pripadli del goriške nadškofije, se v svoji novembriški številki bavi tudi z odlokom koroške deželne vlade o odjavah otrok od slovenskega pouka in pravi med drugim:

»Velenemški zagrizenci okoli deželne vlade na Koroškem so si izmislili najbolj pretkan, pa tudi najbolj hudoben način, kako bi v doglednem času uničili zadnje kapljo slovenske krvi na Koroškem. Vrgli so se na šolsko področje in predlagali ter izglasovali, naj na mešanem ozemlju, kjer so se doslej otroci skupno učili obeh jezikov, starši še posebej odločijo, ali naj se njih otroci uče tudi slovenski ali ne. Že vnaprej je očitna vsa pretkanost, pa tudi vsa hudobija tega deželnega odloka, ki je bil medtem že dejansko izveden!

Prvič gre za mešano ozemlje, na katerem Slovenci niso nobena manjšina, pač pa prava in ponekod kar absolutna večina. In tu

jim omogočil nove investicije ter modernizacije. Socialisti pravijo, da bi izdajanje ljudskih delnic bilo zgolj razprodaja državnega premoženja. V resnici so pa zategadelj proti, ker bi na ta način sedaj podzavljena podjetja bila vsaj deloma reprivatizirana in bi preko privatnega kapitala, ki bi na ta način prišel do soudeležbe v teh podjetjih, OeVP pridobila v njih večji vpliv na škodo socialistov. Pri dosedanjih izdajah ljudskih delnic se je namreč izkazalo, da so slednje prišle v le majhni meri v roke malih ljudi, to je ljudstva, ampak da so povečini ostale v rokah bank in velikih interesnih skupin finančnikov.

Je to spet izrazito politični prepričanje, za nas pa ostaja žalostno dejstvo, da državni dolgov rastejo in da jih bomo mi vsi skupaj morali na ta ali oni način odplačevati.

Prepir o dolgovih, ki se je te dni razvnel, pa ni nastal toliko zaradi skrbi politikov spričo zadolžitve (nekateri ljudje so navaženi živeti na račun drugih), ampak zaradi bližajoče se volilne borbe. Menijo tudi, da je finančni minister letos najel nalašč nekoliko več posojil ter povečal letos državnega deficit z namenom, da nam prihodnje leto podari »čisti« proračun, kajti v oktobru prihodnjega leta, vprav v času ko je vsako leto objavljen novi proračun, nas bo osrečil z izenačenim proračunom, kar bo vsekakor ugodno vplivalo na razpoloženje volilcev. Na ta račun je že letos ukrenil potrebne priprave in najel več denarja. To so umetniki, ki jih finančni in računovodski strokovnjaki dobro poznajo. Takšna je pač politika.

Oglasili so se celo uradniki

Državni uradniki so tudi postavili zahtevno po izboljšanju svojih dohodkov. Zahtevajo izenačitev z zasebnimi nameščenci, ki imajo 14 letnih plač. Zaenkrat jim je finančni minister to zahtevno odklonil, toda kaj se bo zgodilo do volitev, še ne vemo. Ako se jim posreči uveljaviti svoje zahteve, se bodo nato gotovo oglasili zopet privatni uradniki, in zahtevali izenačitev z državnimi nastavljenici glede — penzije. In tako gre lestvica navzgor.

OeVP se pripravlja na volitve

Konec novembra bo OeVP imela svoj letni občni zbor v Innsbrucku, kjer bo določila svojo taktiko in strategijo za prihodnje volitve. V zadnjih mesecih so jo razni finančni in korupcijski škandali spravili v nekoliko neroden položaj, toda prav najbolj tolsti izmed teh škandalov »afera Haselgruber« se je izkazala kot zahrbtni jarek, v katerega so se naenkrat prekucnili tudi socialisti. Šef OeVP-jevske mestne organizacije na Dunaju Polcar je moral iti in na njegovo mesto je prišel podžupan Weinberger ter ob izdatnem jesenskem deževju čez to neprijetno zadevo že bujno raste trava. Da se v bodoče ne bodo več dogajale podobne stvari, je sedaj OeVP ustanovila »Fond Julija Raaba«, v katerega se bodo stekali prispevki za vzdrževanje stranke, kajti kljub temu, da »dela za javni blagor«, ta stranka, kot tudi vsaka druga politična stranka, brez denarja ne more izhajati. V ustanovitvenem razglasu je rečeno, da bo zbiranje tega sklada in njega uporabo nadzoroval sam kancler in bo na ta način preprečena sleherna korupcija. Socialisti seveda niso tega mnenja, ampak pravijo, da se bodo namesto podrejenemu Polcarju morebitni darovalci sedaj lahko prikupili samemu kanclerju, kar seveda v vsakem primeru nekoliko bolje. O finančnih lastne stranke pa socialisti seve molče.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenski tabor v Dolini pri Trstu

Zadnje nedelje v oktobru se je zbralo 1500 Slovencev iz Trsta in okolice ter iz Gorice, da proslavijo 80-letnico prvega slovenskega tabora na istem kraju. Na trgu pred cerkvijo so se že dopoldne začeli zbirati taborjani, stare ženice in zorne mladenke, kmečki očanci in uradniki iz mesta, razumniki in delavci so si segli v roke, da se spomnijo na čas, ko so naši očetje položili kamen na katerem je potem zrastle stavba slovenske narodne in kulturne skupnosti. Zborovalce je pozdravil domačin g. Fulvij Simič. Posebej je poudaril lepo udeležbo rojakov iz Gorice, z gorškim mestnim svetnikom dr. Sfilihogojem na čelu. Na prireditve so poslali svoje zastopnike še Slovenska katoliška skupnost, ki jo je predstavljal predsednik dr. Simič, Slovenska prosveta, Slovenska matica, Slovensko dobrodelno društvo in druge organizacije.

Glavni govornik na zborovanju je bil odvetnik dr. Josip Agnello, tržaški mestni svetnik, ki je posegel v zgodovino slovenskega narodnega gibanja pred 80 leti ter orisal usodo našega naroda v tem težkem in burnem razdobju. Bil je mnogo trpljenja in žrtev, vendar nas sovražne sile niso premagale. Tudi danes vstaja nov mlad rod, v katerem bodo ideali dedov živel in se razvijali naprej. Zaključil je: »Slovenci vedno in povsod! Bog živi!»

Nastopilo je še več drugih govornikov, vmes pa so pevci zapeli več vzpodbudnih pesmi. V imenu gorških Slovencev je spregovoril dr. Sfilihogoj, prečitali so tudi pozdrave koroških Slovencev.

Po akademiji so se vsi taborjani podali v cerkev, kjer je daroval sv. mašo sivolasi, splošno spoštovani msgr. Ukmar iz Trsta. Zvečer pa je bila za zaključek igra »Veseli dan ali Matiček se ženi«, ki jo je nabito polna dvorana sprejela z živahnim odobravanjem in tudi ni štedila s priznanjem igralcem pod vodstvom prof. Peterlina.

Vključevanje v mednarodno umetnost

Slovenska igralska akademija v Ljubljani je pred kratkim prejela sporočilo, da je bila sprejeta v »Mednarodno zvezo za gledališke raziskave« kot redna članica, dočim je bilo Hrvaško narodno gledališče v Zagrebu sprejeto kot dopisni član.

Ta mednarodna ustanova si je zastavila za nalogo, da posreduje sodelovanje posameznih narodnih gledališč na področju znanstvenih raziskav ter izmenjave izkušenj, gostovanj in televizijskih predstav.

Slovenski glasovi na tujih odrih

Iz Belgije se je po daljši uspešni turneji vrnila skupina opernih solistov ljubljanskega Slovenskega narodnega gledališča, med katerimi so bili nekateri pevci, ki jih tudi na Koroškem dobro poznamo: sopranistka Vilma Bukovčeva, mezzosopran Božena Glavakova, tenor Miro Brajnik in bariton Samo Smerkolj. Povabili so jih v Belgijo, da z njihovimi glasovi proslavijo stoletnico skladatelja Puccinija. V Kraljevskem gledališču Le Mons je Bukovčeva nastopila na gala predstavi v vlogi Mimi v Bohéme in dosegla naravnost prekipevajoč uspeh pri publiku in nadvse pohvalne kritike v časopisju. Ta svoj uspeh je ponovila tudi v »Butterfly«, kjer so pa tudi drugi slovenski pevci bili zelo pohvaljeni. Nek list je tenorista Brajnika celo primerjal s slavnim nedavno umrlim italijanskim pevcem Benjaminom Giglijem. Tudi Glavakova in Smerkolj sta lahko s kritikami zelo zadovoljna. Pevci so sprejeli tudi več vabil za ponovna gostovanja v bližnjih mesecih po večjih opernih gledališčih Belgije.

Prijatelj Slovencev v Franciji umrl

V La Nouvelle Vault je umrl Phileas Lebesgue, kmet in francoski kulturni delavec. Čeprav je bil zelo izobražen mož in poznal več tujih jezikov, med njimi novogrščino, portugalsčino in slovenščino, se je preživil s kmečkimi delom na svojem posestvu. Obenem pa se je zanimal za tuje književnosti in iz njih prevajal za francoske revije. Najbolj pogosto je pribeljeval svoje prispevke v znani reviji »Mercur de France«. Med drugimi je stalno sledil slovenski književnosti in je dobival sproti vse novoizšle knjige iz Slovenije. Tako dobro se je naučil našega jezika, da je celo v njem pisal. Leta 1929 je v nekem časopisu objavil v slovenščini poslanico, ki se začne: »Dragi Slovenci, moji prijatelji! Dočakal je visoko starost 85 let.

DEZELA, KJER KRADEJO MOLITVENIKE

Angleški pastor Smith je te dni prišel na obisk v New York, pa so mu ob prihodu v mesto ukradli molitvenik. Ameriškemu poklicnemu prijatelju, ki ga je sprejel, je bilo to zelo neljubo in ga je vprašal, če naj tatvino prijavi policiji. Smith je pa naglo odgovoril:

»Nikakor ne! Hvaljena dežela, v kateri kradejo molitvenike!«

Papež Janez XXIII. med Slovenci

Leta 1927 je tedanji predstavnik Sv. stolice v Bolgariji, apostolski delegat nadškof Roncalli, sedanji papež Janez XXIII., obiskal Ljubljano, prestolnico Slovenije. Tedanji ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič je naslednje zapisal v svoj dnevnik:

»Visok obisk. V sredo 9. novembra me je obiskal nadškof Roncalli, apostolski vizitator v Bolgariji. Peljal sem ga v zavod (škofjsko gimnazijo v št. Vidu, op. ur.) v novo frančiškansko cerkev v Šiški in v tiskarno. Vse mu je bilo zelo všeč in nam je čestital.«

V zavodski kroniki piše M. Štular: »Dne 9. novembra 1927 pa nam je pripeljal Presvetli zopet visokega gosta. Obiskal nas je namreč previšeni gospod nadškof Angelo Roncalli, apostolski vizitator v Bolgariji. Nadškof je bil poln pohvale nad zavodom in njegovim delom.«

Dne 12. novembra zvečer se je nadškof Roncalli udeležil v ljubljanskem bogoslovju akademije v čast sv. Jozafatu, ki jo je priredil semeniški odsek Apostolstva sv. Cirila in Metoda. O tem poroča »Kraljestvo božje« v 1. številki leta 1928 na str. 22 takole: »Celotni prireditvi je dala poseben značaj navzočnost in pa domače besede apostolskega vizitatorja Bolgarije, nadškofa Roncallija. Na svoji pot iz Rima v Bol-

garijo se je ustavil za nekaj dni v Ljubljani in ob tej priliki obiskal tudi naše semenišče. S slovensko pesmijo in francosko besedo smo pozdravili v svoji sredi zastopnika velike misli miru Kristusovega v kraljestvu Kristusovem... Nato je spregovoril v razumljivi latinščini apostolski vizitator. Takoj smo spoznali, da so njegove misli tudi naše misli, kar je tudi sam poudaril z besedami, da je dobro razumel govorico naših src... Vodil nas je v Carigrad, kjer nam je iz besedi starega častiljivega metropolita kazal žejo vzhodnih kristjanov po isti ljubezni — ljubezni Kristusovi, ki objema ves svet. In še Bolgarijo nam je pokazal v luči Kristusove ljubezni, kamor tudi njega vodi isti ljubezen. Povedal nam je, da ljubi Bolgarijo, in sicer zato, ker ve, da bolgarsko ljudstvo pozna in ljubi Kristusa; kdor pa ljubi Kristusa, ni daleč od njegove Cerkve. Tudi nam je priporočil to ljubezen, ki naj se kaže zlasti v molitvi, da bi po vsem svetu zavladal mir Kristusov. Iz vseh njegovih besed smo čutili in doživljali dihanje onega mogočnega vetra, ki izhaja iz Kristusa in prihaja iz večnega Rima ter se razširja po vsem svetu, katerega šumenje se izliva v tiho molitev: Da bi bili vsi eno.«

Skrivnost „zlatega mesta“ v pragozdu

Zlati zakladi so človeka že od nekdaj silno pritegovali. Čarobna zapeljivost zlata, ki ga je neki cerkveni oče imenoval ključ, s katerim vrag odpira pekel, se vleče skozi tisočletja. Pri iskanju zlata in bogastva so odkrili ljudje neznane dežele in izginule omike. Na lovu za rumeno kovino so podjarmili tuje narode, uničili mogočne države in razdejali cvetoča mesta. Z zemljo izravnanata mesta so utonila v pozabo, njih zakladi pa živijo dalje v skrivnostnih pravljičah in legendah. Med temi je tudi zgodba o mestu Faruni, »izgubljeno zlato mesto« ob robu puščave Kalahari, ki še vedno čaka na odkritje. Mnogo odprav je že poskusilo premagati močvirno divjino, ki loči to skrivnostno južnoafriško »zlato mesto« od znanega sveta, a brez uspeha.

Prva vest o zlatem mestu, katerega povezanost s svetopisemskim kraljem Salomonom je dala povod za razne pustolovske legende, izvira iz leta 1739. Prinesli so jo trije Buri, kot so imenovali holandske naseljence v Južni Afriki. Bili so na lovskih pohodih in so po večmesečnem potovanju prodrli skozi puščavo Kalahari proti severu in prinesli s seboj pravo zlato. Pripovedovali so, da so odkrili mogočno mesto sredi pragozda in da med razvalinami mesta ležijo na vseh koncih in krajih kosi zlata. Po pripovedkah prvih odkriteljev Farunija nekdanji prebivalci niso cenili zlato kot plemenito kovino. Bajle so celo ceste tlakovali z zlatimi ploščami. Do sedaj še nič ne vemo, kdo je to mesto zgradil, in tudi nič o zgodovini vladarjev tega mesta in o prebivalcih države, katere prestolnica je očitno bilo. Domnevajo, da mora biti mesto svetopisemsko staro in da je mogo-

če tu bila tista pravljična dežela Ofir, od koder je kralj Salomon dobil zaklade za zidanje velikega templja.

Na poročilo o odkritju zlatega mesta se je že naslednje leto odpravila majhna skupina Burov na pot do Farunija. Nobenega člana te odprave niso več videli živega. Šele leta 1912 so angleški arheologi, ki so prav tako iskali Salomonove zlato rudnike, našli več okostnjakov 65 milj južno od pogorja Kurumbugu. Po železnih delih njihovih starinskih pušk so spoznali, da gre za članice burske odprave v Faruni, ki prav tako ni dosegla cilja.

Šele leta 1868 so ponovno poskusili priti do zlatega mesta v džungli. Tokrat je mož, ki se je sam odpravil na pot, imel več sreče kot njegovi predhodniki. Tedne in tedne si je s služabnikom sekal pot skozi gosto džunglo in končno prišel do mogočnih utrd, katerih razvaline je prerastel pra-

gozd. Bil je to Matija Koorts. Po povratku je opisal to trdnjavo, ki je merila 400 kvadratnih metrov. Sicer je jasno, da ni prišel do samega Farunija, vendar je našel že toliko zlata, da si je z njim napolnil žepe in se vrnil v Capetown kot bogat mož. Njegova pravljična najdba pa mu je popolnoma zmedla glavo. Metal je zlato skozi okno na cesto in se po enem letu ponovno odpravil na pot v Faruni. Tokrat pa se ni več vrnil.

Minilo je 77 let predno je prišlo do novega poskusa, prodreti do srca neznane zlate dežele. Južnoafriška vojaška letala so leta 1944 pri poletih nad puščavo Kalahari napravila več nenavadnih posnetkov. Na štirih slikah je bilo jasno videti ostanke človeške naselbine, katere ostanke so štrleli iz pragozda. Po računih letalcev leži to mesto v razvalinah med mogočno reko Zambezijem in veliko stepo, okoli 300 kilometrov zračne črte od Viktorijinih slapov. Kdor pa hoče priti do tja, si mora s sekuro v roki dva tedna utirati pot po neraziskani, gosti džungli ali pa kreniti preko strmih gora Kurumbugu in nato preplezati okoli 180 metrov globok prepad, ki loči to gorovje od gostega pragozda. Potem je pa še teden dni nevarne hoje skozi džunglo.

Kljub tem neugodnim upom je leta 1945 Bur Lodewijk Wisagie, ki si je preskrbel kopije posnetkov, znova poskusil. Podobno kot Koorts je tudi on prišel do mej izgubljenega mesta in našel mnogo zlata. Teško obložen z zlatom se je vrnil nazaj skozi puščavo. Z zadnjimi močmi je prišel do Okowange, poslednje policijske postaje na robu puščave Kalahari. Spotoma je pa pometal stran vse zlato kose, le enega je prinesel seboj. Od napora je bil tako zdelan, da je takoj po prihodu umrl. Umirajoč je službojočemu stražmojstru lahko sam še zašepetal: »... 25 milj severozahodno... gore Kurumbugu... 20 milj proti zahodu.« Nato je izdihnil.

Policijski stražmojster je na podlagi teh pomankljivih podatkov vzel dopust in z dvema domačima bečuanskima zamorcema, ki sta tudi služila pri policiji, je odšel iskat zlato. Prekoračili so omenjene gore in dospeli do globoke soteske, ki pada najmanj 180 metrov strmo na dno in je 1500 metrov široka. Ker niso imeli planinske opreme, so se morali vrniti. Popolnoma zamen pa njihova pot ni bila, oni so namreč našli ostanke burske odprave, ki je šla isto pot 205 let prej.

Po podatkih policijskega stražmojstra sta opremila Južnoafričana Wessels in Pentz leta 1954 novo odpravo, ki je imela mnogo hrane in tudi radijski aparat. S posebno pripravljenim avtomobilom sta se približala Faruniju na 150 milj razdalje. Tako se je vsaj glasilo zadnje radijsko poročilo.

Še enkrat je prišla neka odprava v bližino zlatega mesta. To pot pa niso iskali zlata. Južnoafriški polkovnik van der Horst, znan etnolog, je po nalogu Britanske radijske družbe iskal pritlikave pigmejske rodove in pri tem v pragozdu slučajno prišel do zunanjih zidov Farunija. Z visokega drevesa je z daljnogledom videl mogočne kamnite bloke in razvaline. Ker pa ni imel več hrane in se mu je mudilo nazaj v Kaprsko mesto, ni prodiral dalje proti skrivnostnemu mestu. Napravil je le nekaj posnetkov na daljavo. Za Lodewijkom Wisagiejem je bil menda on edini belec, ki se je približal tem razvalinam in se srečno vrnil. Toda on ni iskal zlata, ampak je raziskoval posebnosti pigmejskih zamorcev.

Zgodovine Farunija pa še ni konec. Še vedno se bo kdo našel, ki bo mislil, da je treba iti po zlato, ki leži v Faruniju na cesti. Seveda se zanimajo za stvar tudi resni znanstveniki. Sedaj 7 znanstvenikov pripravlja odpravo, ki bo uporabljala helikopter (Hubschrauber). Če se bo podjetje posrečilo, bomo morda zvedeli kaj več o ljudeh, ki so imeli toliko zlata, da so z njim tlakovali ceste v svoji državi.

Dr. D.

Živež iz morja

Zemeljske celine postajajo vedno bolj siromašne. Toda gladina morja je dosti večja od zemeljske površine in v morju so vse snovi, ki jih potrebuje človeško telo. Treba bo torej obdelovati morje. V njem je veliki so v veliki množini alge, podvodne rastline, ki jih je moč na razne načine koristno uporabiti. »Podvodni poljedelec« je poklic bodočnosti. Francija na primer že računa s tem, da ji sčasoma ne bo več treba kupovati v tujini tisoče ton sena za živino. Govedo in konje bodo hranili s posušeniimi algami. Znani kemik Rees je tudi res že uspešno krmil sestradsne konje z rdečimi algami.

Danes poznamo že tudi kruh iz alg in planktonove juhe. V Ameriki so iz alg izdelali zdravilo proti tvorom. Profesor Geesat je v Franciji delal z algami uspešne poskuse pri transfuziji krvi.

In še bi lahko naštevali stvari, ki smo jih že dobili iz alg; sladkor, pivo, vino, filme, plastične snovi itd.

Francoski strokovnjak profesor Chenevée pravi, da bi alge lahko uspevale tudi v globini petih metrov, kar bi gojenje zelo poenostavilo. Presadil je alge iz globine tridesetih metrov bliže vodni površini in so lepo rasle.

Kako resno gledajo velike države na možnost podvodnega poljedelstva dokazuje Oddelek za podvodna raziskovanja pri francoski mornarici, ki mrzlično išče naršačaja.

FRAN ERJAVEC, Pariz:

KOROŠKI SLOVENC

III. del.

Ta teror je bil naperjen zlasti proti duhovnikom. emigrantom in njihovim sorodnikom ter »banditom«, t. j. tistim, ki so z orožjem napadali režimske pristaše. Dne 3. IV. 1798. so iznova strogo ukazali ravnati se po revolucionarnem koledarju, da bi se »korenito pozabilo na kraljevi in duhovniški režim«. Ob petkih je bilo prepovedano prodajati ribe, vnovič je bila prepovedana javna služba božja in pazno so nadzirali, da so kmetje praznovali »dekade«, ne pa nedelj. Hoteli so s pomočjo framašonov za vsako ceno zatreti krščanstvo in zopet uveljaviti — kakor nekoč Robespierre — »vero v Najvišje Bitje«, katero so pa vsi odklanjali in se le norčevali iz nje. Režim je zatiral zasebne verske šole, ni pa imel denarja, da bi vzdrževal svoje brezverske. Večkrat so se posluževali pravih smešnosti in so n. pr. ukazali v starih gledaliških igrah nadomestiti vladarje z republikanskimi dostojanstveniki. Toda večina teh terorističnih zakonov se je izvajala le delno, ker jih ni nihče jemal resno in celo med krajevnimi oblastmi je vladal proti krvoločnosti vedno hujski odpor, a posebno je odbijala ljudstvo protivrska politika režima.

Da bi se direktorij vzdržal na oblasti, se je poslužil pri volitvah 1. 1798. nekdanjih Robespierrovih metod. Postavil je sam kandidate in prepovedal vsako delo opozicije, a navzlic vsemu teroru in goljufijam so pomenjale te volitve pravo katastrofo za režim, kajti izvoljeni so bili skoro sami — anarhisti. Glede na to so potem dne 11. V. kratko in malo izključili 98 poslancev, na njih mesto pa imenovali nekaj svojih kreatur, en del poslanskih sedežev so pa pustili sploh nezaseden in tak režim

so potem proglašali za — »ljudsko suverenost« (praznovali so z velikimi slovesnostmi celo njen praznik).

S takimi sredstvi si je režim potem vnovič podaljšal življenje za eno leto (1798) in odstranil strah pred revolucijo vsaj tako dolgo, dokler je trajal na frontah mir. Toda vsa smer politike direktorija je vendarle opogumila stare jakobince, da so začeli vnovič dvigati glave. Vodili so žilavo propagando zlasti proti nezaslišani korupciji pri vojaških dobavah ter obtoževali vojne dobičkarje in verižnike, a velikanski državni primanjkljaj so pripisovali tatvinam in poneverbam. Jasno je, da je skušal direktorij prisiliti tudi te k molku, toda brez učinkovitega uspeha. Novi jakobinci so se pokazovali vredni nasledniki starih. Glavna njihova propaganda je obstajala v pozivanju k maščevanju in umoru. Eden izmed njih je kratko in malo zahteval pokolj 50.000 meščanov »v spomin« na Robespierre in Babeufa, drugi so terjali odpravo svobodnega gospodarstva itd. Pri tem jim je pa šel na roko tudi režim sam. Dne 12. VII. je bil izdan zakon o talcih, osnovali so posebne vojaške komisije za zatiranje nezadovoljstva in v vsaki občini so sestavili sezname plemičev in sorodnikov emigrantov, ki naj bi odgovarjali za uboja »patriotov«, t. j. režimskih podreptikov. Ljudstvo je že čisto otopelo, le proti novim vojaškim novačenjem je izbruhnil zlasti v južni Franciji vnovič ljut odpor, ki je pa služil bolj razbojništvu nego državljski vojni. Vršile so se prave bitke in bati se je bilo že splošne vstaje vsega ljudstva. Vlada je hotela z davčnimi predujmi in s prisilnimi posojili gospodarsko uničiti zlasti rojaliste in celo zmerne, državni primanjkljaj pa zmanjšati s brisanjem državnih dolgov, vendar je znašal primanjkljaj za 1. VI. (1799) še vedno 250 milijonov, radi česar je bila vlada potem tudi prisiljena uvajati vedno nove davke in pristojbine. Ves ta sistem je bil zgrajen na ovađustvu. Tudi križa kmetijstva se je vnovič močno poostrila, nastal je zastoj v obrti in v industriji, a armade so se mogle preživljati le z neumiljenim ropanjem zasedenih pokrajin. Ko-

rupcija in poneverbe so zavzele nezaslišan obseg, zakon o talcih je pa vzbudil pravi gnus ljudstva, zato je ostal po mnogih predelih tudi le na papirju. Za večine terorističnih ukrepov je delalo ljudstvo odgovorne zlasti jakobince, zato je tudi vzplamtelo proti njim povsod naravnost divje sovraštvo. Vsemu temu zlu se je pa pridružil še nov strah pred tujo invazijo.

Čeprav je stala armada zvesto ob strani direktorija, je pa prihajal ta vendarle stalno v nasprotju z raznimi vodilnimi generali. Na eni strani so hoteli tudi ti neodločiti pri zunanje-političnih vprašanjih, na drugi strani se jih je pa direktorij bal in jih skušal zato potiskati v ozadje. V campoformijskem miru se je n. pr. Avstrija sprijaznila z izgubo Belgije in Porenja, toda o odstopu levega brega Rena je mogel dokončno odločiti šele celotni nemški rajh. Glede na to je bil sklican za dne 16. XII. 1797. v Rastatt poseben kongres. Tu je mogel šele na osebni pritisk samega Bonapartēja doseči, da se je za Benečijo odrekla Avstrija tudi Mainzu, nakar si je potem Francija bivšo avstrijsko Nizozemsko popolnoma vključila in uvedla v njej svojo lastno upravo. Enako so začeli še pred sporazumom z rajhom uvajati francosko upravo tudi v Porenju. Na splošno je pa šlo zmagovitim Francozom v Rastattu predvsem za to, da čisto razbijejo stari nemški rajh, čim bolj ponižajo cesarjevo avtoriteto, čim bolj oddvoje Prusijo od Avstrije in v čim večji meri zadovolje svoje imperialistične pohlepe. To razširjanje francoskega vpliva je seveda skrajno vznevoljilo Avstrijo, češ da segajo francoske zahteve daleč preko campoformijskega miru. Nemški državni zbor je končno pristal na odstop levega brega Rena, a Avstrija je zato takoj zahtevala novo odškodnino, na kar pa direktorij ni pristal. Ker so tisto spomlad (1798) povzročili tudi Dunajčani hud incident s francoskim poslanikom, je grozil že nov prelom med Francijo in Avstrijo, a ker sta se skušali izogniti vojni še obe, so mir trenutno še rešili, toda napetost je ostala.

(Dalje prihodnjic)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

GUY DE MAUPASSANT:

Pletilka košar

Kosilo, ki ga je markiz de Bertrans priredil za začetek lova, je šlo proti koncu. Pri veliki mizi, ki jo je oblivala močna luč, je sedelo enajst lovecev, osem mladih žensk in stari krajevni zdravnik.

Pogovor je prišel na ljubezen in razvnela se je velika razprava — večna razprava — o vprašanju, ali je moč resnično ljubiti le en sam krat, ali pa večkrat. Eni so navajali primere ljudi, ki so en sam krat v življenju resnično ljubili, drugi so pa zopet pripovedovali o takih, ki so pogosto in silovito ljubili. Moški so na splošno trdili, da se ljubezen, podobno kot bolezen, človeka lahko večkrat loti.

Ceprav tega nazora niso mogle meni nič tebi nič spodbiti, so ženske bolj opirajoč svoje mnenje na poezijo kot na stvarna opazovanja, zatrjevale, da je ljubezen, prava, velika ljubezen dana umrljivemu človeku samo enkrat v življenju. Podobna je strela, ki vse, kar zadene, uniči.

Markiz, ki je pogosto in mnogo ljubil, je tem nazorom živahno ugovarjal:

»Rečem vam, da je mogoče večkrat ljubiti, in to z dušo in telesom. Omenili ste ljudi, ki so si iz ljubezni vzeli življenje, kot dokaz, da ni možna več kot ena sama goreča ljubezen. Jaz sem vsekakor drugačnega mnenja. Končno so se obrnili na doktorja, dolgoletnega podeželskega zdravnika in ga pozvali, da naj ta spor razsodi.

Zdravnik pa je odvrnil, da bo namesto svojega mnenja raje povedal zgodbo o 55 let trajajoči ljubezni.

»Pred tremi meseci sem bil poklican k bolniški postelji neke na smrt bolne stare ženske. Ležala je v svojem stanovanjskem vozu, v katerega je bil vprežen star konj, a spremljala sta ga dva velika črna psa. Zupnik je že prišel. Določila je kar naju za izvršitelja njenega testamanta. Da nama pa pojasni pomen svojih poslednjevoljnih določb, nama je povedala zgodbo svojega življenja. — Nikdar nisem slišal tako svojevrstne zgodbe, ki bi mi tako globoko segla v srce.

Njen oče je bil pletilec košar in tudi mati je pletla jerbaze. Stalnega doma niso imeli nikjer, ampak vozili so se iz kraja v kraj. Že kot otrok je postopala po cestah, oblečena v cunje, bila je majhen umazan črv.

Voz se je vselej ustavljal pred vasjo, izpregli so in se lotili popraviljanja košar. Ko je dekletce nekoliko doraslo, sta jo roditelja pošiljala po hišah, da je nabirala poškodovane košare in pletene naslanjace.

Nekega dne, ko je vprav dopolnila enajsto leto, je za pokopališkim zidom naletela na Choquetovega fantiča, ki je jokal zato, ker mu je nekdo vzela dva groša. Solze meščanskega fantka, ki bi po njenih predstavah njene drobne glavice moral živeti srečen in zadovoljen kot v deveti deželi, so jo pretresle. Stopila je k njemu in ko je zvedela za vzrok njegove žalosti, mu je vsula v njegove bele dlani ves denar, ki ga je

imela pri sebi, sedem grošev. Se razume, da jih je deček brez obotavljanja vzel in si obrisal solze. Deklica je bila tako iz sebe, da si je drznila fantka objeti. On je tako zotopljeno gledal denar v pesti, da si je objem pustil dopasti. Ker je ni zavrnil, je začutila v sebi nov pogum in objela ga je še enkrat, z obema rokama in z vsem srcem. Nato je zbežala.

Mesec in mesece je sanjerala o tistem kotičku pokopališča in o malem dečku. V upanju, da ga znova vidi, je kradla denar staršem, si pridobila groš tu, groš tam. Ko je zopet prišla na stari kraj, je imela v žepu dva franka. Toda apotekarjevega sina je mogla videti samo od daleč skozi šipo na vratih v lekarno staršev.

Ko ga je prihodnje leto srečala, je vprav igral frnikulo s svojimi prijatelji. Vrgla se je nanj in ga tesno objela. S takšno strastjo ga je poljubljala, da je fant začel tuliti od strahu. Da ga pomiri, mu je zopet dala denar: tri franke in dvajset grošev, pravcat zaklad, ki ga je fant ogledoval s široko razprtimi očmi. Vzel ga je in pustil se ji je milovati kolikor je hotela. Še štiri leta mu je tako zdajala vse svoje prihranke in on se ji je zato pustil milovati.

Ona je mislila odslej samo nanj in tudi on jo je čakal z neko nestrpnostjo. Čim jo je zagledal, je planil k njej, pri tem pa je srce dekleta začelo kar poskakovati od veselja.

Potem je nekega dne izginil. Poslali so ga v višje šole. Ona je to zvedela s pomočjo spretno zastavljenih pozvedovanj. Z naravnost neskončno diplomacijo je končno dosegla, da so starši svoj vozni red spremenili po njenih željah.

Po dveh letih ga je znova videla. S težavo ga je prepoznala, tako se je spremenil. Zrastel je, bil je čeden in postaven v svoji obleki, pošiti z zlatimi gumbi. Delal se je, kot da je ne vidi in šel ponosno mimo nje.

Vsako leto se je vračala, šla je mimo nje, ne da bi si upala ga pozdraviti, ne da bi ji on privoščil en sam pogled. Vendar ga je vroče ljubila. Dejala mi je: »To je bil edini moški, ki sem ga na svetu opazila, gospod doktor, drugi so bili za mene kot da bi jih ne bilo.«

Njeni starši so umrli. Ona je najprej izvrševala njihov poklic. Nekega dne, ko je zopet prišla v kraj, kjer je izgubila svoje srce, je videla, kako je iz Choquetove lekarne stopila neka mlada ženska, ki jo je njen vroče ljubljene vodil pod roko. Bila je njegova žena. Bil je torej poročen.

Istega večera je pletilka košar skočila v vaški ribnik. Toda neki pijanec, ki se je pozno vračal domov, jo je potegnil iz vode in jo zanesel v lekarno. Mladí Choquet je prišel v domači halji, da ji nudi pomoč. Zgleda, da je ni spoznal. Sleklo jo je in jo drgnil, da se je otrela. Nato ji je dejal s trdim glasom: »Ali ste znoreli? Kako more biti človek tako neumen. — To jo je ozdravi-

lo. Govoril je z njo! Dolgo časa je bila vsa srečna. Tako je šlo življenje naprej. Ona je krpala košare, v mislih pa je bila pri Choquetu.

Kot sem že omenil, je to pomlad umrla. — Potem, ko mi je povedala to žalostno zgodbo, je me prosila, da naj tistemu, ki ga je tako globoko ljubila, izročim vse njene prihranke. Sama mi je rekla, da je samo zanj delala, da, večkrat se je celo postila, da je mogla nekaj dati na stran. Hotela je biti gotova, da bo po njeni smrti vsaj enkrat mislil nanjo.

Izročila mi je 2327 frankov. Od tega je bilo 27 frankov namenjenih za župnika za pogreb, ostanek sem pa jaz vzel s seboj.

Naslednjega dne sem se podal k Choquetovim. Glas se mu je tresel, ko sem mu začel pripovedovati in prepričan sem, da se bodo razjokali. Komaj je Choquet doumel, da ga je pletilka košar ljubila, je začel pihati od ogorčenja, kot da bi mu bila ona ukradla dobro ime, ki mu je bilo menda bolj važno kot samo življenje.

Njegova žena je bila prav tako razburjena: »Taka beračica, taka beračica!«

Medtem je Choquet vstal in nemirno tekal sem ter tja govoreč: »Ali morete razumeti kaj takega, gospod doktor. To je najstrašnejše, kar se more moškemu pripetiti: Kaj bi naj storil? Če bi za to vedel, bi jo dal zapreti, tako da bi nikdar ne prišla več iz ječe. To vam zagotovem!«

Bil sem v zadregi zaradi tega silovitega izbruha; nisem vedel, kaj naj rečem in še manj kaj naj storim. Toda moral sem svo-

je naročilo do konca izvršiti. Nadaljeval sem: »Naročila mi je, da vam naj izročim njene prihranke, ki znašajo 2300 frankov. Vendar po tem kar sem sedaj tukaj slišal, se mi zdi najbolje, da denar izročim revežem.

Oba sta me pogledala, mož in žena, one-mela od strmljenja.

Potegnil sem denar iz žepa in vprašal: »Kaj boste torej storili?«

Gospa Choquet je prva prišla k sebi: »Vendar... če je to bila poslednja volja te žene... se mi zdi... da skoraj ne moremo reči ne.»

Choquet je pritegnil: »Bi pa lahko kaj kupili za naše vnuke!«

»Kakor hočete,« sem dejal suho.

»Kar dajte nam denar,« je rekel Choquet, »saj vam je tako naročila. Ga bomo že mi uporabili za kak dober namen.«

Izročil sem denar, pozdravil in odšel.

Naslednje jutro me je obiskal Choquet. Po nekoliko togem pozdravu je začel z obotavljivo glasom: »Ta ženska je vendar zapustila tudi voz? Kaj boste z njim storili?«

»Jaz? Nič! Vzemite ga, če ga hočete.«

»Dobro, veste, pride mi zelo prav; uporabil ga bom kot vrtno utico,« je rekel.

Nato je odšel.

Kot sem pozneje zvedel, je voz postavil v sredo svojega vrta, za denar pa je nakupil železniške delnice.

To je edina globoka ljubezen, za katero sem jaz v svojem življenju zvedel, je končal zdravnik.

Zaklad v goči

V Porurju se je v povojnih letih naselilo precejšnje število Slovencev, ki ondi delajo po rudnikih in tovarnah. Letos so dobili tudi svojega dušnega pastirja, ko je med nje prišel č. g. Janez Zdeša, svoas kaplan v Wolfsbergu. On ima svojo pisarno v Oberhausen-Sterkrade, Inselstrasse 31. Začel je izdajati tudi lastno dušnopastirsko glasilo »Med nami povedano«. Iz slednjega ponatiskujemo prispevek nekega njegovega mladega sotrudnika, ki je po težkem delu še našel v sebi dovolj moči, da je prijel za pero in se poskusil v pisateljevanju.

Ur.

Nočilo se je že, ko je spet prišel. Ruda so ga imenovali in marsikaj se je govorilo o njem, vendar so ga orožniki pustili pri miru. Morda vse skupaj ni bilo res, morda so iskali dokazov, kdo ve.

Odkar pomnim, je vedno nosil siv, ponošen nahrbtnik. Bil je širokega obraza, meglenih in nemirnih oči. Nikoli ni dolgo vztrajal na enem kraju. Bil je podoben beraču, vendar nikoli ni prosil miloščine. Vedeli smo, da hodi v Italijo, to pa je bilo tudi vse.

Vsedeel se je v kot za mizo, mi pa okrog njega, saj je vedno vedel povedati kaj novega. Tisto o sniči, zajčku in veverici smo hoteli spet slišati.

Večerjal je z nami, potem pa je odšel na

za drugim po Tampa-Townski cesti; tako ni bilo v ogradi nikoli nad 2000 kilogramov strelnega bombaža hkrati. Brž ko je voz dospel, so ga delavci, ki so hodili bos, takoj izpraznili, prenesli vsak naboj pred žrelo Columbiada in ga spustil vanj z ročnim žerjavom. Odstranili so vse parne stroje iz bližine in pogasili tudi najmanjše ognje dve milji naokrog. Celo v novemburu so morali biti več kot previdni, da so obvarovali take množine strelnega bombaža pred sončnimi žarki. Zato so najrajši delali ponoči pri umetni svetlobi, ki jo je dajala luč na prostem, in z Rumkorffovim aparatom so umetno svetili Columbiadu prav na dno. Vanj so lepo zapovrstjo nalagali naboje in jih med seboj povezali s kovinsko žico, ki naj bi hkrati prenesla električno iskro v sredino vsakega izmed njih.

Kajti to množico strelnega bombaža so nameravali vžgati z elektriko. Vse žice, obdane z izolirnim trakom, so se spajale v ozki odprtini v višini izstrelka; tu so šle skozi debelo steno iz litega železa in se spuščale do tal skozi špranjo v kamnitem obložnem zidu, ki so jo pustili nalašč za to. Z vrha Stone's Hilla je bila žica speljana po drogovih v dolžini dveh milj in je skozi prekinjalo vodila do mogočne električne naprave v Bunzeniu. Samo s prstom bi bilo torej treba pritiskniti na gumb aparata in tok bi bil sklenjen in bi hipoma vžgal 200

tisoč kilogramov streliva. Električni aparat bi seveda poglani šele v zadnjem trenutku.

28. novembra je bilo že vseh 800 nabojev in bojov v topovski cevi Columbiada. To opravilo so srečno končali. Toda koliko truda, razburjenosti in bojov je imel predsednik Barbicane! Zaman je bil prepovedal vstop v Stone's Hill; vsak dan so rado vedneži plezali čez plot in nekateri med njimi so bili tako skrajno neprevidni, da so sredi kupov streliva celo kadili. Barbicane se je togotil dan za dnem. J. T. Maston mu je pomagal po svojih močeh, odločno je preganjal vsiljivce in pobiral še tleče ogorke cigar, ki so jih tu in tam odvrgli Yankeeji. Trda je predla, zakaj okrog ograje se je gnetlo nad 300.000 ljudi. Michel Ardan se je bil pač ponudil, da bi spremljal vozeve do žrela Columbiada; — ker pa ga je predsednik »Topniškega kluba« sam zasačil z ogromno cigaro v ustih, ko je podil neprevidneže in jim dajal tak poguben zgled, je pač sam uvidel, da s takim neustrašenim kadilcem ne more računati; zato ga je dal še posebej nadzirati.

No, ker je Bog s topničarji, ni nič zletelo v zrak in top so srečno nabili. Tretja stava kapitana Nicholla je bila torej močno tvegana. V top je bilo treba vstaviti samo še izstrelek in ga namestiti na debelo plast strelnega bombaža.

(Dalje prihodnjič)

JULES VERNE:

51

Potovanje na Luna*)

Veljal je nad 400.000 dolarjev. Ko so ga prvokrat naravnali na luno, so bili opazovalci razburjeni, radovedni in vznemirjeni hkrati. Kaj bodo odkrili na sliki tega teleskopa, ki poveča predmete, ki jih opazujejo, 48.000kratno? Prebivalstvo, živalske črede na luni, mesta, jezera, morja? Ne, nič, česar še ne bi poznala znanost, in na vseh točkah luninega kroga so lahko popolnoma natančno ugotovili njeno vulkansko naravo.

Teleskop na Skalnih gorah je neizmerno koristil astronomiji, še preden ga je uporabljal »Topniški klub«. Zaradi njegove prodirne moči so lahko preiskali nebo do skrajnih meja, točno izmerili do zdevne premere velikega števila zvezd in g. Clarke iz cambriške zvezdarne je razčlenil »crab nebula« v ozvezdju Bika, ki mu reflektor lorda Rossa ni nikoli mogel do živoga.

Petindvajseto poglavje
ZADNJE PRIPRAVE

Bilo je 22. novembra. Deset dni je še manjkalo do odhoda. Samo še eno delo

je bilo treba srečno dovršiti, a to delo je bilo kočljivo in nevarno in je terjalo neskončno mnogo previdnosti. Kapitan Nicholl je tretjič stavil, da se bo ponesrečilo. Zakaj top Columbiad je bilo treba še nabiti in stlačiti vanj 200.000 kilogramov strelnega bombaža. Nicholl je morda upravičeno mislil, da bo taka ogromna množina strelnega bombaža povzročila hudo nesrečo in da se bo grmada odličnega streliva pod pritiskom izstrelka sama od sebe vnela.

Grozila je resna nevarnost, a povečala jo je še brezskrbnost in lahkomišljenost Američanov, ki so med federalno vojno brezbrizno nabijali granate s cigaro v ustih. Toda Barbicane si je res želel uspeha in ni hotel, da mu spodleti že pred začetkom; zato si je izbral najboljše delavce, ki so delali pred njim in ki jih ni izpustil izpred oči. Skrbno in previdno si je skušal zagotoviti uspeh.

Najprej je odredil, da ne smejo spraviti v ogrado Stone's Hilla vsega naboja hkrati. Po malem ga je dal pripeljati v trdno zaprtih vozovih za municijo. 200.000 kilogramov strelnega bombaža so razdelili naavoje po 250 kilogramov, kar je dalo 800 velikih nabojev, ki so jih skrbno pripravili najspretni ožnjarji v Pensacoli. V vsak voz jih je šlo 10 in vozovi so prihajali drug

Mnenje beogradske „Politike“

Beogradska »Politika« je v četrtek, dne 6. novembra objavila daljši članek o Koroški, v katerem se bavi z »zbiralno akcijo odjav od slovenskega pouka« in imenoma našteva kraje ter osebe, ki so se v zvezi s to akcijo igrale kako vlogo. Med drugim so imenovani veleposestnik Maresch, orožniški inspektor Moser, carinik Scharf, poštar Schlemitz, učitelj Polcer, veleposestnik Pipp. Ugotavlja, da je visoko število odjav delo nacionalističnih organizacij »Heimatiendienst« in »Schulverein Südmark« ter pravi v slednjem, da ima že »velike izkušnje na polju ponemčevanja«. Bavi se tudi s političnim in gospodarskim pritiskom ter grožnjami o izselitvi iz Avstrije, ki so se pojavile.

»Politika« zavrača trditev, da se Jugoslavija glede koroškega šolskega vprašanja

vmešava v avstrijske notranje razmere, pač pa pravi, da je »pravica in dolžnost Jugoslavije, da se kot podpisnica Avstrijske državne pogodbe zanima, da se ta ne le po črki, ampak po duhu izvaja« in da v tem smislu stori svoje korake pri dunajski vladi.

Nadalje pravi, da pomeni odlok koroškega deželnega glavarja »težak udarec jugoslovansko-avstrijskim odnošajem, ki so prav v zadnjem času bili na najboljši poti k popolni normalizaciji.« Pravi tudi, da ogroža ta odlok izvršitev člena 7 državne pogodbe sploh in ga označuje kot »enostranski postopek, ki je bistveno spremenil pogoje in onemogočuje reševanje vprašanj, ki so na dnevnem redu Mešane jugoslovansko-avstrijske komisije, ter da ga ni moč drugače razumeti kot željo za prekinitev dela te komisije.«

Zamorski škof je obiskal Koroško

Prvi črnopoltni škof leta 1954 novoustanovljene škofije Umzimkulu v Južni Afriki, prevzvišeni g. Bonaventura Dlamini, sin nekega poglavarja tamošnjega rodu Zulu, ki je bil v katoliški veri vzgojen v tamošnjem misijonšču Marianhill, potuje sedaj že dva meseca po Evropi. Spremlja ga tolmač preč. g. p. Oto CMM in njegov rojak zamorec č. g. brat Remigij. Namen velikega in že vnaprej točno določenega, gotovo zelo napornega misijonskega potovanja je zbujanje smisla za katoliško misijonstvo na tem črnem kontinentu med Evropejci, prošnja za podporo po molitvah in dobrovoljno zbiranje za napredek misijonstva tako potrebnih miločin. V te namene je doslej ta podjetna trojica prepotovala že vso Zahodno Nemčijo, kjer je bila povsod zelo dobrohotno sprejeta. Od tam se je zdaj podal v Avstrijo. Prvi kraj obiskanja v naši državi je bilo umljivo za misijone v Afriki delujoče Misijonišče Družbe presvete Krvi v Vernbergu. Ta misijonski zavod pošilja v Afriko vsako leto misijonske sestre, ki pomagajo pri pokristjanjevanju poganov.

Ob prihodu zvečer 10. 11. je škofa pozdravil ženski samostan z navdušeno peto kratko pozdravnico v Zulu-jeziku, nakar je prevzvišeni gost imel za ves dom slovesno blagoslovno pobožnost. Po kratkem odmoru je sledil v slavnostni dvorani slovesni pozdrav in sprejem odličnega cerkvenega kneza iz vročih dežel podokvatorske Afrike. Z mnogimi pesmimi so ga

misijonske sestre spet in spet pozdravljale in slavile. Ena č. sestra ga je pa potem v imenu vsega doma pozdravila v gladki angleščini in mu tudi kaligrafsko napisani govor izročila v trajen spomin. Sledil je nato navdušen pozdravni govor preč. g. p. rektorja Klementa Hartweg-a CMM v spretni klasični angleščini in tudi v enako lepem blagoslavnem zulujskem jeziku! Že okoli 30 let imenovani g. pater ni več v onih krajih, kjer je pred 20 let tam kot misijonar deloval, in še vedno docela obvalada tudi zulu-jezik v pismu, besedi in prostem govoru! — Nato je škof sam stopil pred veliki zbor zbranih in je imel velik načelen govor o potrebi misijonstva in sredstvih v ta namen. Brez podpore zlasti z molitvami in gmotnimi prispevki misijonarji sami ne morejo namene svetih misijonov uresničevati! Zato je v tekoči angleščini prosil za nje. Tolmačil je njegove besede in druge zadeve pa njegov komes preč. g. p. Oto CMM, ki je svojčas tudi bil v Južni Afriki, sedaj pa živi v Linzu. — Zastopnik župnije, na katerem ozemlju leži to misijonišče, pa je podal škofu-zamorcju v zavrtku kratek pozdrav v latinščini z drobno knjižico »Navadne molitve« v vednost, da na Koroškem bivajo tudi Slovenci. Dan nato je imel škof v samostanu še slovesno sveto mašo z nagovorom v angleščini in delitvijo svetih obhajil. Kmalu nato je odpotoval v Celovec, odkoder bo pot nadaljeval preko Dunaja, Linza, Lambacha, Solnograda, preko Nemčije, Italije in Rima spet nazaj na sedež svoje velike škofije Umzimkulu: Afriški Lurd.

— g.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 17. 11.: 14,00—14,30 Poročila, objave, pregled sporeda. — Za našo vas. — 18,40—18,55 Poje mešani zbor iz Globasnice. — TOREK, 18. 11.: 14,00—14,30 Poročila, objave. — Rdeče, rumeno, zeleno. — SREDA, 19. 11.: 14,00—14,45 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 20. 11.: 14,00—14,30 Poročila, objave. — Morda vas bo zanimalo: Čudeži narave. — PETEK, 21. 11.: 14,00 do 14,45 Poročila, objave. — Povest: Ivan Tavčar: Miha Kovarjev. — SOBOTA, 22. 11.: 09,00—10,00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18,15—18,45 Narodne pesmi. (Koroške). — NEDELJA, 23. 11.: 07,30—08,00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

MALI OGLASI

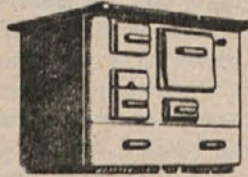
VSAKA BESEDA STANE 1.10 Š (IN 10% DAVKA)

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil. (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo »Našega tednika«, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58)

Peči, štedilnike

KAKOR VSE KMETIJSKE POTREBSČINE dobite najugodnejše pri

HANS WERNIG

Kagenfurt, Paulitschgasse (Prosenhof)

Vsa sadna drevesca — jabolčna do 20% cenejša kot drugod — vam dostavi domača drevesnica ing. Marko Polzer, pd. Vazar, p. St. Veit i. Jauntal.

Iščemo za 18-letno dekle službo v kuhinji. Pisma na upravo lista.

Oglašuj v našem listu!

Gospodinjje pozor!

—————

RADLMAYR
POMAGA ŠTEDITI. SEDAJ UGODNO
KUPITE POSTELJNINO, BLAGO ZA
ZAVESE, PREPROGE IN TALNE OBLOGE.

RADLMAYR
V I L L A C H

božični nakupi.

Koroški trgovci naprošajo občinstvo, da že sedaj začne z

Kdor pravočasno kupi, ima največjo izbiro!

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom: »Naš tednik—Kronika«, Celovec, Viktringer Ring 26. — Naročnina mesečno 5 šil., za inozemstvo 5 dolarjev letno. Odpoved en mesec naprej. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Janežič, Leše pri St. Jakobu. — Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tel. stev. uredništva in uprave 43-58.

Našim gospodinjam

O umivanju obraza

Vsaka mati želi, da bi bil njen otrok ne samo čist in snažen, marveč, da bi ohranil tudi tisto lepo in prožno polt, ki nam pri otrocih tako nagaja. V ta namen je potrebno, da navadi sebe in otroke pravilnega umivanja po obrazu. Trda, apnenčasta voda ne čisti dovolj dobro in zelo škoduje koži. Najboljša bi bila deževnica, ki pa je nimamo vedno na razpolago. Zelo dobro je tudi vodi dodati malo boraksa. Otroka do dveh let umivamo s toplo vodo, splahujemo pa ga s hladno vodo. Umivanje s prevročjo vodo ima za posledico zelo kožo. Mnoge matere obilno milijo. To je prav za roke, vrat in ostalo telo, ne pa za obraz. Milo odvzema koži maščobo, s tem pa tudi prožnost in gladkost. Na splošno uporabljamo za umivanje otrok mastno milo, ki tudi bolj izda. Treba je otroka umiti z milom zvečer, preden leže otrok k počitku. Zjutraj zadošča, ako si umije z milom roke,

obraz pa si samo malo osveži s hladno vodo, izmije oči in ušesa. Važno je, da obraz skrbno osušimo. Ne smemo ga z brisačo drgniti, ampak res posušiti s pritiskanjem na mokre dele.

Mleko

Za mleko imejmo posebno posodo, ki jo nikdar ne uporabljamo za druge jedi, ker se mleko zelo rado navzame vsakega okusa in duha.

Mleko se ne prismoči, če prej oplakne mo posodo z mrzlo vodo in jo ne obrišemo.

Mleko ne prekupi, če namažemo robove z maščobo.

Mleko ni razredčeno, če na pletilki, ki jo potopimo v mleku ostane bela sled. Če na igli ni sledu, je mleko razredčeno.

V vročih poletnih dneh se mleko ne seširi, če skuhamo v njem košček sladkorja.

Pokladajmo korenje tudi kravam molznicam

V novejšem času vemo, da ni dovolj, da je v hrani samo zadostna količina hranilnih snovi; razen teh morajo biti še neke druge, ki jim pravimo **vitamini**. Naloga teh je, da varuje živa bitja pred nekaterimi hudimi boleznimi, da omogočajo pravilno izkoriščanje hrane, pospešujejo razvoj in odpornost organizma. Vse to velja tako za ljudi kot za živali.

Vitamini so le v rastlinju. Kdor torej hoče, da se mu bodo živali dobro razvijale, da bodo zdrave, da se bodo mogle normalno ploditi, in da bodo krave molznice dajale obilo mleka, mora skrbeti, da bo krmni obrok sestavljen vedno tako, da bo kрма dovolj bogata z vitamini. Razne krmne rastline so po vsebini vitaminov kaj različne; od detelj jih ima največ lucerna, od korenstev pa rumeno korenje. Zato naj bi bilo korenje stalni sestavni del krmnega obroka naših molznih krav od poletja skozi vso jesen in zimo do pomladi, če nam ga

je le mogoče toliko pridelati in ga tako dolgo ohraniti. Konec poletja n. pr. začnemo korenje redčiti. Izruvano korenje bi bilo treba le skrbno oprati in z zelenjem vred pokrmiti kravam. Ko korenje spravljamo, se morajo krave v večini primerov

KMETIJE POZOR!

Pri nakupu motornih kosilnic, grabelj, obračalnikov ter raznih poljedeljskih strojev se vam nudi sedaj visok zimski popust do 8%. Zato izrabite ugodno priliko, ter naročite stroje takoj pri domači tvrdki

JOHAN LOMŠEK

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobriča ves

Zaloga raznih strojev, vozil, radioparatov, živalnih strojev, kakor vsah električnih predmetov. Plačilne olajšave! Zahtevajte cenike! Naročene stroje dostavim na dom.

zadovoljiti z vršičevjem, korenje pa spravljamo v kleti ali v podšipnice. Vendar bi dobre molznice tudi v tem času zaslužile nekaj korenja, čeprav so vitamini tudi v vršičevju.

Če krave jeseni ne dobivajo korenja, še ni take nesreče, ker imajo tedaj običajno pašo. Vsekiakor pa bi ga morale dobivati, čim prestaneta pašo in zelena kрма in tam, kjer nimajo ensilaže. Če razpolagamo z drugim korenstvom (repa, pesa), bi zadoščevalo že 1 kg korenja na dan, ker gre v tem primeru res le za dodatke vitaminov. Če imamo več korenja na razpolago, ne pa pese ali repe, ga smemo pokladati tudi do 5 kg na dan. Edino, na kar je pri tem treba paziti, je to, da ne pokladamo korenja, ki je onesnaženo z zemljo ali plesnijo, nagnito, zmrzlo ali kakor koli pokvarjeno.

Pokladanje samo je najpreprostejše, če korenje zmeljemo na reporeznici in ga zmešamo z ostalo rezanico. Prav debele korene pa, pri katerih ni nevarnosti, da bi jih žival cele pogoltnila, ampak jih je primorana zgristi, lahko pokladamo cele. V vsakem primeru pokladamo korenje surovo.

Lepo blago za obleke,
toplo perilo, volna

najceneje

bei **L. MAURER**

Klagenfurt, Alter Platz 35